

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V ednosti je moč«

»EDINOST« izhaja vsako saboto zjutraj; cena za vsa leta je 4 gl. 40 kr., za polu leta 2 gl. 20 kr., za šest let 1 gl. 10 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 7 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 8 kr. — Narodne, reklamne in inserate prejema **Opravištvo - via Zonta 5.**

Vsi dopisi se pošiljajo **Uredništvu - via S. Lazzaro** Tip. Haula; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se na vračajo. — **Iskralci** (razna vrsta naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaševanjih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Volilna pravica i nje dolžnost.

V Rojanu, 20. februarja.

»Vozmite oróžje i ščiti, i idite na brán, osedlajte kóni, ustávitte kópie, i oblečtess v bórne váša. Jerem. prorok.

Še malo časa, i volilne v tržaški mestni svet i deželni zbor se nam postavijo pred duri. Dobro i koristno je, da se preje narod na to najvažnejšo, najplemenitejšo pravico ustavne države pripravljajo i podučujejo. Da se mu naglašajo koristi volitev, i kako se ima vesti pred — i po izidu imenovanjih. To je stara pesen — kedó poreče; ali pesniki pojó, — i tudi »ljubezen« je takova: a vedno nova! Namerjavam staro železo prekovati v novo, narodu dokazati, kaj je »volilna pravica«.

Še njh je mnogo izmej »čukov« pečatom nesposobnosti zaznamovanih, ko to človeško-narodovo pravico le od senčne strani poznajo; misleči: To je vsedobni kraj, ki se dade preobraziti, kakorkoli kedó hoče i želi — kaj nam ta novotarija mar! Naj izide, kakor si bude — nam je prav! Takovo besedovanje je abotno, — to ni res! »Človeka« se mora i tudi pokazati i skazati, ko »stake«.

Kedor ne išče pravice i njenega kraljestva, ko ima na razpolago vsakojaka sredstva, da jo doseže — ako le mu je volja; i da on ne stori tega, tak stoji na zelo nizkej stopinji zavednosti i izobraženosti napram njemu, ki je išče — ali, ki jo je že dosegel. Stvar, kojoj hočemo doseči brez izjem, naj si bude male ali velike važnosti, za njo, dem, moramo biti sposobni, zreli.

Sposobnost je pravo svojstvo i kras človeku. Bitja to, nad ostale naravne moči človeka povzdiguje svoje svojstvo, pogrešajoča imenujemo »nesposobna bitja«, — živali. Žival je od nevidnega, vsemogočega duha stvarjena, da človeku robota. Ona je podrejena skupina. I človek, ki se ne zaveda svoje »človečnosti«, ki se za njo ne zanima — ker ne išče od Boga i narave mu otkazanih pravic, katere ga povzdiguje nad ostala »plitvo-umna bitja«, tak ni »človek«; ampak: Raz-človek, krinka služuča človečanstvu v čislolovni komplement.

Kakor ne-umna bitja v vsejmiru nemajo sposobnosti do višjega razvoja, takisto »on« ždi — podrejen; tako mora: Zavoljo nesposobnosti je »prvim« po bitstvu sličen. »Enako se enakim« kaže narodna poslovice. Uže stari Plinij uči: Človek je po stasu povsem žival i to od nosa do petá; a višje nosu človek — podoba bogov. Čelo je pročelje hrama Minervi, sposobnosti, koja človeku nad ostalo naravo povzdiguje, i ga stvarja kraljem njej samej. V to on ima pravino. Dan mu je um, dan mu talent. Le pazi naj, da ga ne zagrebe v blato! Zagreben, obrestij ne nosi! Pravica volitve je najlepša, najimnitnejša ustavnega državljana. Ne samo takova, tudi važna je ta pravica. Pri volitvah gre za najsveteljšo, najkoristnejšo reči; gre za čast, srečo, premoženje, blagostanje ne le posameznika, temveč cele občine, dežele, države; oziroma okolice i mesta. Volitev ni le pravica ustavne države, ona je tudi sveta dolžnost. Sveta vera uči, naj vsakdo dobrega stori, kolikor more: »Kedor ve i more dobrega storiti i ne stori, temu je greh«. More-li kedó večje dobrote skazati, učinili občini, deželi, državi, narodu, da voli pravične, poštene, zavedene, iz narodnih nedrij vzete poslanice, zagovornike?

Dragi mi rojaki, volite vsigdar dobre, izkušene, izvedene, narod ljubeče, za težnje njegove vedoče poslanice; ki ume iz izkustva, kaj občini, oziroma okolici v mestu pomanjkuje, da v okom pridejo z umno zakonodájo, ki za narodovo reč na odločilnem mestu i primernem času svoj glas povzdignejo; dokazovaje tehtnimi razlogi: I mi smo skupina, celota »razumnega človečanstva«, ki tirja, zahteva vse ono, kar jej po božjej, naravinej i človeškej pravici gre. Kakor lepa i imenitna je ta pravica, takisto je tudi težka; i sveta je ta dolžnost. Skušnja nas pa žalibog uči, da

Slovenci v Trstu i okolici še vse premalo poznavaajo nje važnost i imenitnost. Z duha morilno i do životinj ponižajočo apatijo na stran — mej »quondam fueret« izgovarjanjem: Kaj, kako, katerega bom volil — i zakaj, čemu? Drugi uže brez mene opravijo itl. Vse to dejanje je sad nezrolega uma, mnogoletnega suženjstva sad — i grenak sad dovolj! To se vé da, drugi napravijo, ali v tvojo sramoto, škodo, nesrečo! Zabádava po izidu volitev to žiš napram davkom brezi konca i kraja, zakonom itl. Mnogopot »en sam glas« jednega volilca odloči osodo cele občine, dežele itl. Slovenci, spominjajte se naroda i domovine! Kadar čas nastopi, volite složno. Zavedite se svoje častne pravice i svete dolžnosti. Stojte trdno, ko mnogostoletni dob i glasujte za one, ki vam so bili od zanesljive, narodne strani priporočeni i za koje ste se sami preje sporazumeli. Slovenski narod tirja od vas, kar slavni Nelson od svojih vojakov pri Trafalgar-ju. Domovina zahteva, da vsak njen volilec stori svojo dolžnost!

Któ iméet úši slyšat, da slyšit!

A. B.

Govor poslanca g. dr. Tonkljia

v državnem zboru dne 14. februarja t. l.

(Dalje.)

Dalje vidi prečtiti gospod poslanec negotovost prava v južnih deželah v tem, ako bi se z določbo pravosodnjega ministerstva slovensčina v uradu, osobito pri sodnijskih uradih čuvala.

Jaz mislim drugače, da ima namreč izvedenje jednakopravnosti slovensčine pri sodnijah prav ta namen, da prebivalstvo v njega pravnem čutu pomiri, ne pa vzemiri in vznemirjenje je v tem, da e. kr. nadsodnijsko predsedstvo v Gradci izvedenje jednakopravnosti pri sodnijah naravnost izključuje in zabranjuje, o čemer bodem še pozneje govoril.

Tudi vzgled, kateri je isti gospod poslanec navel, da je v Mariboru pred več leti slovenskih vlog pri tamošnji okrajnej sodnji kar deževalo, okrajni sodnik pa da je te slovenske vloge vzprejeti hotel le pod uvetom, da so iste korektno in razumljive, da je torej koncipijente in odvetnike poučil, in da 14 dni pozneje ne bi bilo nobene slovenske vloge več, tudi ta vzgled mislim, prištevati mi je mej bajke. To pa zopet na drugej strani kaže, da če so bili uže pred leti v Mariboru okrajni sodniki, ki so tako dobro umeli slovensčino, da so v tem jeziku koncipijente in odvetnike poučevali, da razvoj slovensčine ne more biti tako zaostal, kakor gospodje tako radi trde, in da so tamošnji uradniki slovensčine zmožni. Da se pa v resnici nekaj časa sem pri sodnijah vloga tako malo slovenskih vlog, uzroka temu je iskati pri nadsodnijskem predsedstvu v Gradci, katero, kakor uže omenjeno, navzlic jasnemu zakonu in navzlic vsem pravosodnjega ministerstva določbam, mestu da bi izvajalo ministerske določbe, rajši se jim upira. Da slovensčina ne nastaje še le, kakor je isti prečestiti gospod poslanec trdil, dokazali so uže naši slavisti, kateri uživajo evropsko slavo, osobito prečestiti član gosposke zbornice dr. Miklošič. Prosim, naj se le preberó njega primerjajoče jezikoslovne razprave in druga dela, prepričajte se, da je morda slovensčina starejša nego nemščina. (Glasen smeh na levisi; poslanec dr. Vošnjak: Iстина!) Jaz nečem reči kakor gotščina, a starejša nego nemščina, katera se ima prav za prav Gottschedu zahvaliti, da se je javno življenje splošno uvedla. (Zopeten smeh na levisi.)

Isti gospod poslanec je tudi menil, da desnica te visoke zbornice zmerom ministre muči, da bi od njih dobila koncesije. Nu, kar se mene in mojih drugov tiče, moram žalibog reči, da še nikakih koncesij od gospodov ministrov nismo mogli izsiliti. (Živa veselost na levisi.) A ob jednem moram izpovedati, da nam še nihdar ni prišlo

na um, da bi koncesij zahtevali. Kajti gospoda moja, vi sami ste priznali naše pravo, vi ste brez naše pomoči članu 19, osn. zak. dali moč zakona in če torej samo njega izvedenje zahtevamo, ne zahtevamo nič drugega, nego, da se izvede pravo, katero ste sami priznali; koncesij ne zahtevamo od visoke vlade, marveč le točno izvedenje prava, katero nam pripada, kakor vsakemu drugemu narodu v Avstriji. (Dobro! na desnici.)

Prečestiti gospod poslanec dr. Schaup je tudi marsikaj grajal. On se je osobito spotikal ob politiki gospodarjenja in dejal, da se v tem oziru nič ne dela. Omenil sem uže prej, da je vlada storila, kar je bilo možno, da bi v resnici ozbiljno zboljšala kmetijski položaj, in da se to ne more zgoditi na jeden mah; da se škode, katere je prejšnja vlada skozi lepo vrsto let prizadevala malej obrti in malemu kmetijstvu, ne morejo popraviti v jednem trenutku, to je jasno. Omenil pa sem uže, da so se stavile predloge, katere, če postanejo zakon, istinito zdatno zboljšajo položaj malih obrtnikov in malih kmetovalcev.

Isti gospod poslanec se je tudi zelo ogrel s tem, da je vlada uvedla davek na petrolje. Nu, jaz mislim, da očetstvo tega davka ne pripada zdanjej vladi, ampak naravnost finančnemu ministru, kateri je bil pristaš vaše stranke in je tudi še sedaj.

Sicer sem uverjen, da vam ni bilo ozbiljno ležeče na varstvu male obrti in malega kmetijstva, če ste se upirali davku na petrolje. Jaz sem marveč uverjen, da bi bili vi od one (leve) strani visoke zbornice dovolili zdatno povišan davek na petrolje, ako bi se bila izvršila vaša najgorkejša želja, da bi bila pala ta vlada in bi bili vi zopet prišli na krmilo. Jaz menim, da se tu ne blje tolikanj boj za kmetijske interese, kolikor za vladarstvo. Da potem desnica ni mogla soglasovati, da bi vam pomogla do uspeha, to je razumljivo, ker prav tega neče, po čemer le-vice hrepeni.

Isti gospod poslanec je menil, da se je dovolitev davka na petrolje stavila na pogoj o zmanjšanju kulturnih interesov.

On je skoraj gotovo hotel pokazati na predlogo, katero je vlada gosposkej zbornici predložila gledé nekaterih olajšav šolske dolžnosti. Rekel sem uže prej, da ste vi, gospoda moja, prav za prav princip jednakopravnosti vseh narodov v državi postavili. Da ste imeli pri tem ozbiljno misel, izveli bi bili tudi takrat ta princip in ne bilo bi vam treba škodovati šoli. Zakaj tega niste storili takrat, ko je bil čas, da se izvede potrebna jednakopravnost in da se ljudska šola obrani nedotaknena?

Jaz pa menim, da te olajšave, katere načrt o spemembi nekaterih paragrafov zakona ljudskih šol namerjava, nikakor ne bodo škodovale kulturnim interesom. Zagotoviti vas morem, gosпода moja, da sem se dosta bavil z ljudsko šolo in da se še sedaj bavim. Mnogo sem občeval z večšimi šolniki, kateri so priznavali, da je učitelju na ljudskej jednorazrednici — kajti, če dolžnost obiskavati šolo traje osem let, učiti mora otroke osmih letnikov na jednorazrednej šoli le jeden učitelj — tudi če je najboljši učitelj, nemožno, da bi dosegel smoter ljudske šole, ker ima učence iz preveč letnikov. Ni tako lahko učitelju, poučevati otroke iz osem različnih letnikov, ker ne dostaje časa, in zagotavljati vas morem, da pri nas, da si je po sklepu deželnega šolskega sveta šestletna dolžnost šole obiskavati uvedena, vendar ni na zelo mnogih šolah celodnevni, ampak le poludnevni pouk uveden, ker učitelju ne dostaje časa.

Jaz mislim, če se manj važni zdanjí predmeti iz ljudske šole izločijo, in če se uvedó olajšave v tem zmyslu, da se učence lahko uže po šestem letu odpusti, da se lahko boljše doseže smoter ljudske šole in da se s tem ne dotakne kulturno prašanje.

(Dalje prihodnjé.)

Dopisi.

Iz materijske županije 25. februarja

Lepo, prijetno zimo imamo letos, to je resnica, da bi se le slabo ne končala! Zdad bi si lahko vsak poljedelec njive in travnike popravljaj, pa pri nas ljudje zato ne marajo; po starej navadi po tvevi na toplem solncu posedevajo in roke križem držé, zvečer pa se sosed pri sosedu pogovarja, in tako čas trati. Nekateri vasi kraj ceste, ki drži iz Trsta na Reko, uže imajo pomanjkanje vode, ako štiri dni ne dežuje, in marajo si uro daleč po njo hoditi. Tega pa jim ni mari, da bi si doma globoke vodnjake skopali. V sredini vasi so si tak vodnjak pred 15 leti napravili, danes je zanemarjen, nevarna luknja brez vode, v katero se lahko kak otrok prekuene in usarti. Zakaj ne bi se zdaj v suhem, lepem vremenu poprave lotili? Pozneje ne bo prilike ni časa. Ako bi imeli skrbne in previdne poglavarje, gotovo bi se kaj storilo, in tudi kaka pomoč bi se dobila, da bi si povsod tako silno potrebne vode pridobili. Bog nas obvaruj požara! Vsa vas bi zdaj lahko bila naglo v ognju, ker 1000—2000 metrov v okrogu ni nič vode. Mnogo naših občanov je zavarovanih pri banki »Slaviji«. Nam in banki v korist bi bili vodnjaki; naj bi se zadnja poprosila v ta namen za podporo.

Povsod se narodna zavest oživlja, in zdaj, ko se Slovincem odpira boljša prihodnost, ko prostelje dihajo, snujejo se na kmeth nova »bralna društva«. Da bi tudi tukajšnji rodoljubni veljaki kaj enakega osnovali! Udov bi se gotovo k malu obilno število nabralo in tako narodno ognjišče bi nam dosti pomagalo v napredku in razviktju omike. Pa najpoprej nam je treba, da pustimo vse prepire, vso sebičnost in zavidnost. **Spravimo se**, — sloga jači, nesloga tlači.

Iz Vrem na Notranjskem, dne 18. februarja.

Naša vremska dolina je jako prijazna; nje lega in ugodno podnelje daje jej rodovitost, kajti nje ljudje prideljujejo mnogo živeža, pa tudi okusnega, dobrega i zdravega vina. Tudi prebivalstvo je značajno, prijazno ter se lepo vede. Pa moj namen ni Vremsko dolino i prebivalstva običaje popisovati, ampak važne dogodbe, katere so se tukaj pred malo časom pripetile. Prošlo leto 1881. se je tukaj dvorazrednica ustanovila, voditelj je njej postal višji učitelj K. drugi učitelj učeč I. razred B. Zaradi malenkostnega prepira mej njima, katerega vzročitelj je, kakor ljudje govore, nadučitelj K., tožil ga je omenjeni višji učitelj okrajnemu šolskemu svetu, ker pa mu to ni zadostovalo, še sodniji. Da se pri tom ni vedel tako, kakor je spodobno učitelju do tovariša, to je očitvidno. Zato pa vse naše občinstvo višjega učitelja obsoja in želi, naj bi k malu svoja kopita pobral ter ošel iz naše doline, kamor mu je drago, i to toliko bolj, ker smo siti njegovega prilizovanja, ter se nehoté spominjamo pobeljenih grobov. Tega gosпода tudi ne moremo šteti mej naše ljudi, mislimo, da je nemčur, ker je v šolo uvedel nemščino, brez katere otroci našega kmeta ne bodo mogli vspešno polja obdelovati!

Več bi o njem omenjal, a to bodi dosti, naše ljudstvo ga dobro pozna. Drugi naš učitelj B. je ves drugačen. Razen malo privržencev, katere ima višji učitelj, občno je spoštovan in priljubljen, kar spričuje tudi okrajnemu šolskemu svetu poslana zaupnica, katera je višjega učitelja K. in njegove privržence jako razburila.

Tudi želi vse naše občinstvo, razven nadučiteljevih privržencev, kojih je pa malo krdelec, da bi učitelj B. še več časa tu ostal, ker on našo mladino vspešno i marljivo podučuje.

Z Goriskega 20. februarja.

»Desinit in piscem mulier formosa superne.« Tega klasičnega stiha pomen je nekako zadobil konec mojega v 3. br. »Ed.« natisnenga dopisa, kder sem naznanil z opravičeno pohvalo po g. Jan. Šmuc-i, izvrstnem našem pisatelji pripravljen prevod sv. Avg. vsem svetovnim literaturam znanih *confessiones*, i kder sem — a

Tržno poročilo. Kupčija v zadnjih dneh je bila prav živahna zaradi povišane carine. Cene pri kavi so zdatno poskočile osobito pri finih vrstah, katere so bile jako iskane.

Dunajska borza dne 2. marca. Enotni drž. dolg v bankovih 74 gld. 30 kr. Enotni drž. dolg v srebru 75 » 45 »

V Storjah zraven cesarske ceste eno uro oddaljeno od Sežane proti Senožeču je na prodaj

H I Š A z 4 sobami, 1 kletjo, 2 hlevovoma, dvoriščem, vodnjakom, vrtom s trtami, v katerem se do 6 hektoletrov terana pridelja.

Velika državna loterija v korist društva »rudečega križa« na Dunaju z 12.066 dobitki. Srečkanja 9. marca, glavni dobitki 60.000, 20.000, 10.000 gld.

A. G. Casalotti, Piazza S. Giovanni N. 4 se počasti, sl. občinstvu naznaniti, da je od 20. t. m. odprl veliko zalogo žepnih in drugih ur.

Anton Tippel tovarna čevljarstva, via Cavana N. 11. v Trstu. Naročila se točno izvršujejo.

Občne znana zaloga čevljarstva in usnja EDUARD-A RENZEL via S. Antonio nuovo tik gosp. Marini & C.

Zlatar JANEZ RISEGARI Via S. Sebastiano N. 4, I. nadstrop. zraven štacune z manufakturim blagom Fratelli Tavolato.

ARTUR FAZZINI, Trst, Piazza Caserma N. 4. trgovina z dišavami, oljnimi barvami, šopki.

Riccardo Dinelli via Canale N. 7. Zaloga vsake vrste podob iz mavca in drugih izdelkov iz mramorja in alabastra.

Smolnjakova voda kemikarja in lekarja ORESTA BALDO presega gotovo vsako drugo zdravilo pri slabosti in boleznih pral pri jetiki in naduhi in sploh pri boleznih dihal in čistil.

Steklenica velja 60 kr. Glavna zaloga: lekarna Rondolini Riborgo 13. Prodaja se v vseh tržakih lekarnah, drugih sv-trijskih in inostranih.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču, je odlično najboljšo zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živoh, oteklino, otrpelo ude in kite itd.

Pozlatarska dela in poprave se sprejemajo v Corsia Stadion Nr. 10 in via Chioza Nr. 24 pri Petru Jazbetz.

C. Jaschi na cesti v Isiro (pri sv. Jakobu), Trst. C. k. zaloga smodika. Prodaja en gros & detail. Smodik za lov, za mine, za možnarje.

Jožef Pross mojster mehanike ima zalogo živahnih strojev in primernih šivank itd. Sprejme vsake vrste popravo po strojih, in izvršuje natančno dela svoje stroje.

L. Smolars piazza Dogana 5. in: via S. Antonio 1. Ima v svojej bogatej znanjej zalogi vsake vrste papir in potrebščine za pisavo in risanje.

Giuseppe Fumis slikar in dekoratér sprejema vsake vrste naročila tapeciranja s papirjem in dekoriranja scb. Naročila se sprejemajo v »Café volt di Chiozza«, Trst.

Staerk & C. Zaloga obleke za gospode „Alla Città di Roma“ Skladišče angleške in francoske robe, Trst, via al Teatro II. 4.

P. T. Počastim se, Vam naznaniti, da sem pri svojej sedaj povečanej fabriki za vrvi napravil oddelek za mikankje in grdešanje konopine in prediva.

Novost v Trstu. Najnoveji dar za gospé. Nenavadno okusni izdelki slonokoščeni, primerni za darila k božiču in novemu letu.

ANGELO DELPIN zaloga po ištva, ogledal in podob. Od 24. avgusta. povečano skladišče. Via del Torrente N. 30-32.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču, je odlično najboljšo zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živoh, oteklino, otrpelo ude in kite itd.

Franjo Jereb, trgovec z manufakturim blagom, suknom, tkanino, napravljeno obleko, in vzlasti s popolno zalogo robe za kočije, z bordami, traki, čopi in gumbi.

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambiovalute.

IN BANCO GIRO abbonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa.

La Filiale della Banca Union (Sezione Mercè) s'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione.

Velutina po bismutu najboljši prah, obrazu in rokam dati poprejšno nežnost in mehko. Velika elegantna škatlja fl. 2.

Trojen izleček kolonjske vode napravljen po najnovjših iznajdbah izdelovalcev na Laškem, Francoskem, Nemškem in Angleškem.

Velika steklenica soldov 60. Tinktura „Merville“ Neprimerljivo sredstvo, lasom in brkam vrnoti lepo svetlo črnost.

Prodajalcem se ponuja velik dobiček. Zaloga v Trstu pri: Artur Migliorini, dišavar in lekarničar, via Majolica N. 11, I. nadst.

The Singer Manufacturing & C. New-York. Ako se plati vsak teden samo eden goldinar, dobi se Originalni

Singer-jev šivalni stroj, in to brez povišanja cene Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno.

Bolezen v grlu, kašelj, hripavost, zguba glasu, nahod, angino, gripo, itd. ozdravljajo naglo in popolnoma premirani hlepčki Prendini (pripravljeni iz kasije in galuna)

Jožef Waidi krojač za gospode. Zaloga novošegne robe. Najniže cene. Dobra natančna postrožba.

Bolezni prs, želodca, sapnika, početo jetiko, plučno in mehurjevo prehlajenje, nahu, kašelj nerezozni in pasji itd. ozdravljajo hlepčki iz smole

Nova iznajdba! Nij več okrpani čevljev! Patentirano v vseh državah! C. k. edin. privilegirani universalni klej za usnje,

Max. Mur-a, Bruck na štajerskem. Izvrstno sredstvo, da se usnje z usnjem in z drugo robo popolnoma nepremično mehko trpežno zveže.

Le enkrat se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za polovico cene kupiti.

Velika razprodaja. Po vsej Evropi nastale politične razmere se tudi Svici niso ognole.

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopem, izvenredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektrotalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gld. 25, zdaj ena le po 10 gld. 20 kr.